VIERENDELINGEN IN LACANS “SCIENCE ET VÉRITÉ” (1965) (een soort samenvatting)

Lieven Jonckheere
7 februari 2026

LA VÉRITÉ CAUSE

"Science et vérité" gebaseerd op equivoque nl *la vérité cause*
causer = spreken én veroorzaken

- de waarheid spreekt
- de waarheid veroorzaakt

- 1ste beweging Lacan = "Chose freudienne" (1955)
  la vérité cause = de waarheid spreekt > spreken is de 'oorzaak' van de waarheid
  - *"Moi, la vérité, je parle"* = de waarheid spreekt
    - het enige kenmerk van de waarheid is dat ze spreekt
      "Moi, la vérité, je parle" = *la vérité se fonde de ce qu'elle parle* 868
      waarheid is effect van het spreken, van het betekenaarsspel
      waarheid is veroorzaakt door het spreken, het betekenaarsspel
      1. *Vorstellungsrepräzentanzen*=*Signifiants*
      2. *Verdichtung*=metafoor en *Verschiebung*=metonymie van die betekenaars
      3. veroorzaakt 4 *Bildungen*=formaties van het Ubw (SémV 1957-1958) als waarheid
         - droom, witz, lapsus
         - maar ook, langs één kant, het symptoom
    - waarheid op het niveau van de *énoncés* of de *dits*
  - waarheid verschijnt alleen als er gesproken wordt … *mais pas toute*!
    - 4 Ubw formaties = *mi-dire de la vérité* (halfzeggen)
      1. 1ste vorm van *mi-dire de la vérité* = *parole pleine* (1953)
         aletheia van de waarheid = spreken versluiert/verbergt én ontsluiert/reveleert waarheid
      2. 2de vorm van *mi-dire vérité* = *varité (vérité variable)* (1975)
      3. 3de vorm zelfs geen *mi-dire vérité* meer
         maar *mensonge* van de waarheid ofte *vérité menteuse* (1976)

      in elk geval: halve waarheid verrast = *surprise si ça sort*
    - er is geen waarheid van de waarheid = S(Ⱥ)
      - de waarheid spreekt … maar niet over iets – en dus ook niet over zichzelf
        "moi, la vérité je parle" = tout ce qu'il y a à dire de la vérité
        nul langage ne saurait dire le vrai sur le vrai = pas de métalangage 876, 868
      - cf. *grand secret de la PA: il n'y a pas d'A de l'A* (Sém VI (1959) 353-354)
        in Ubw: *vérité pliable en tous sens, vérité sans vérité*

      ontbreken van waarheid over waarheid > *horreur*
      "moi la vérité je parle" va à l'être du langage > *prononcé et entendue dans l'horreur* 866

- 2de beweging Lacan = "Science et vérité" (1965)
  10j later = Lacans *temps pour comprendre*
  la vérité cause = de waarheid veroorzaakt > de waarheid doet spreken = discours
  - waarheid = oorzaak van het spreken, waarheid doet spreken
    - waarheid veroorzaakt het spreken, doet de betekenaarsmachine functioneren
    - waarheid op het niveau van de *énonciation* of het *dire*
      waarheid als wat tot spreken drijft > dus element van genot
    effroi als dat duidelijk wordt
  - begin van stelling "waarheid als oorzaak van het spreken" > "waarheid doet spreken"
    - Sém XVII (1969-1970)
      waarheid expliciet op de plaats van oorzaak=*cause* – in de structuur van het discours
      waarheid = oorzaak van discours als specifieke manier van spreken
      waarheid = wat discours in beweging zet
      - 4 plaatsen discours
        cause > *agens* > *Autre* > *produit*
        désir travail
        agens → *Autre*
        ↑_____ _____↓
        cause // *produit*
        vérité perte
        - op de plaats van *cause*
          vérité = wat zet discours in gang, verborgen beginpunt discours
        - op de plaats van *agens* (*ordre/commandement/agent* = *fait maître du discours*)
          désir of *semblant* (> leugen!!) = wie/wat doet alsof hij/het voor het zeggen heeft
        - op de plaats van *Autre*
          travail = wie werkt effectief
        - op de plaats van *produit*
          perte = wat gaat in het geheim verloren
      - keten van 4 elementen, die doorheen die 4 plaatsen draait > 4 discours
        $ (gedeeld subject) > S_1 (meesterbetekenaar) > S_2 (weten) > a (object)
        M U
        $\frac{S_1}{\$} \rightarrow \frac{S_2}{a}$ $\frac{S_2}{S_1} \rightarrow \frac{a}{\$}$
        $\frac{\$}{a} \rightarrow \frac{S_1}{S_2}$ $\frac{a}{S_2} \rightarrow \frac{\$}{S_1}$
        H A
      - wat is de waarheid die in elk discours op de plaats van de verborgen oorzaak staat?
        door welke waarheid wordt elk discours veroorzaakt?
        - meesterdiscours
          waarheid van het gedeeld subject $ als verborgen oorzaak
        - hysterisch discours
          waarheid van het object (a) als verborgen oorzaak
        - universitair discours
          waarheid van de meesterbetenaar S1 als verborgen oorzaak
        - PA discours
          waarheid van het weten S2 als verborgen oorzaak
          = *sujet supposé savoir* (kom ik op terug!!)
    - waarheid = verborgen oorzaak van het spreken ook al in "Science et Vérité" (1965)
      rien ne se parle qu'à s'appuyer sur la vérité comme cause 865
      waarheid = *cause de ce qui se parle – ce qui se parle = discours*

SCIENCE ET VÉRITÉ (1965)
4 CAUSES DE *CE QUI SE PARLE (= DISCOURS)*

in “Science et vérité” gaat het dus over de waarheid als oorzaak

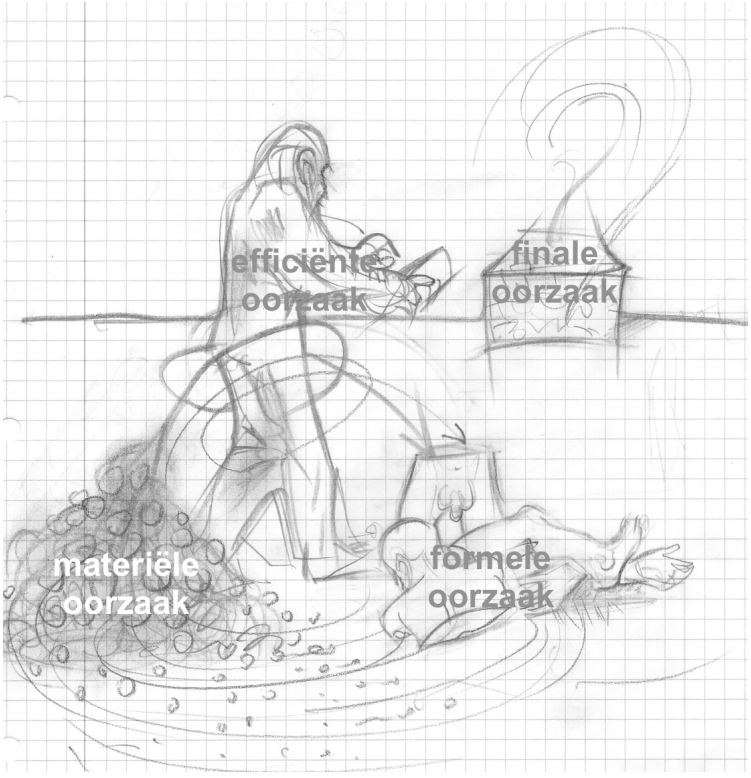
Lacan vertrekt daarbij van Aristoteles’ 4 oorzaken van beweging

- beweging = potentie > act
- Lacan past Aristoteles’ 4 oorzaken toe op de beweging van het spreken=discours
  er zijn dus 4 oorzaken die het discours in gang zetten

4 OORZAKEN VAN DE BEWEGING VOLGENS ARISTOTELES
Fysica, Boek II, Hfst 7

- Aristoteles' 4 oorzaken van de beweging zijn gebaseerd op raar taalspelletje
  Τοσαῦτα *γὰρ τὸν* ἀριθμὸν τὸ διὰ *τί περιείληφεν*
  réfraction=straalbreking *de la cause* ogv *logicisme* van een *grammatisme originel* 876
  grammaticale decompositie oorzaak: waarom/waardoor/waarmee/waaruit beweegt/wordt iets????

- 4 vormen van oorzaak
  - 2 klassieke filosofische 'illustraties' van Aristoteles' 4 oorzaken
    beeld maken + huis bouwen
    - waarom of met welk doel gebeurt de verandering?
      causa finalis of finale oorzaak of doel-oorzaak
      voornaamste oorzaak volgens Aristoteles > cf. middeleeuwen *causa causarum*
      - beeld maken = eerbetoon aan grote man, als voorbeeld voor de jeugd
      - huis bouwen = wonen of als symbool (cultus of regeren)
    - waarmee of via welke vorm gebeurt de verandering?
      causa formalis of vormelijke oorzaak
      - beeld maken = vanuit beeld(en) en hun verhoudingen in het hoofd van de beeldhouwer
      - huis bouwen = vanuit plannen en allerlei wetmatigheden die architect moet respecteren
    - waardoor of door wie of via welke bewerking gebeurt de verandering
      causa efficiens of uitvoerende/makende oorzaak
      - beeld maken – door beeldhouwer (*makers* tegenwoordig …of laat maken)
      - huis bouwen – door ondernemers en onderaannemers
    - waaruit gebeurt de verandering? wat wordt er veranderd?
      causa materialis of materiële oorzaak
      - beeld maken uit klei of brons of marmer
      - huis bouwen uit stenen of hout en ander bouwmateriaal

- droomvorming of droom beeldhouwen/bouwen als 'illustratie' van Aristoteles' 4 oorzaken
  - *causa finalis* of finale oorzaak of doel-oorzaak
    droom doel = poging om infantiele wens als vervuld voor te stellen = erkenning verlangen
    cruciaal: mislukt uiteindelijk altijd
  - *causa materialis* of materiële oorzaak
    dagresten
    - dagresten fungen als betekenaar
      betekenaar = *Vorstellungsrepräsentanz* = voorstellingen die in de plaats komen van de ontbrekende voorstelling voor het traumatische R van de seksualiteit
    - dagresten moeten *darstellbar*=uitbeeldbaar zijn = schrijfbaar (*écriture*) = materialisatie !! dan pas kan *Traumarbeit* daarop inwerken
  - *causa formalis* of vormelijke oorzaak
    formattering droom =*Traumarbeit*
    Freud: *Verschiebung*&*Verdichtung* > Lacan: taalwetten van metafoor en metonymie
  - *causa efficiens* of uitvoerende/makende oorzaak = wie droomt??
    onduidelijk
    - verdrongen of onvervulde infantiele wens
    - maar ook het *Ich* dat censureert

    dus gemaakt door gedeeld subject ???

LACAN:
WAARHEID IS OP 4 ARISTOTELIAANSE MANIEREN OORZAAK VAN EEN DISCOURS

- uitgangspunt = *sujet souffrant* 870
  subject lijdt aan *division constituante du sujet entre le savoir et la vérité* 856, 864
  - *la souffrance névrotique a la vérité comme cause* 870
  - vérité voor zover er geen weten over is
    niet *à chaque vérité répond son savoir* 868
    subject weet niet welke waarheid zijn lijden veroorzaakt

- 4 discours pogen elk een eigen antwoord te geven op lijdend subject
  doordat ze elk een nieuw subject creëren
  met een specfieke articulatie *savoir* met *vérité comme cause* 856, 868
  - primitieve magie
    subject = articulatie van waarheid als efficiënte oorzaak met weten
    komt neer op *Verdrängung* waarheid als oorzaak > magie als 'hysterie'
  - monotheïstische religie (gebaseerd op de Bijbelse *Apocalyps*)
    subject = articulatie van waarheid als finale oorzaak met weten
    komt neer op *Verneinung* waarheid als oorzaak > religie als 'dwangneurose'
  - moderne wetenschap (gebaseerd op Descartes' *cogito*)
    subject = articulatie van waarheid als formele oorzaak met weten
    komt neer op een *Verwerfung* van de waarheid als oorzaak > wetenschap als 'psychose'
  - Freuds psychoanalyse (gebaseerd op Freuds *Unbewusste*)
    subject = articulatie van waarheid als materiële oorzaak met weten
    komt neer op een soort *Bejahung* van de waarheid als oorzaak
    Lacan noemt dat *assumer ma propre causalité* of *la vérité comme cause* 865
    - op zich nemen, voor zijn rekening nemen
    - bewust accepteren of aanvaarden, zich verantwoordelijk voelen voor
    - zich daarmee vereenzelvigen

HET SUBJECT VAN DE 'PRIMITIEVE' MAGIE

- waarheid = *incantations & objurgations* van sjamaan onder invloed (*mis en état*)
  waarheid = efficiënte oorzaak van natuur die antwoordt 871
  - waarheid als efficiënte oorzaak = *incantations & objurgations* door sjamaan
    - deel van natuur (*en chair et en os, fait partie de la nature*) > kent waarheid van de natuur
    - als hij de natuur eens goed haar waarheid zegt (via *incantations* (bezwering) & *objurgations* (smeekbede, duchtige vermaning)) veroorzaakt hij een beweging in die natuur, zal die natuur zich verplicht zien om te antwoorden = réponse du R
  - gebaseerd op dubbele *supposition*
    le signifiant (dans la nature) répond au signifiant (dans l'incantation/objurgation du chaman
    - natuur of natuurfenomenen = S systeem
    - sjamaan tot S gereduceerd
      - sjamaan valt samen met wat hij zegt (*sujet se recoupe dans ce support corporel*)
        sjamaan gereduceerd tot S van de bezwering/smeekbede
        S van de sjamaan metaforiseert S in de natuur > *effet de sens* = *réponse* natuur
      - sjamaan wordt pure S dankzij een *mise en état* (klaarstomen/voorbereiden)
        - bv. drugs
        - uitzuiveren?? cf alchemie SémXI 14 *pureté de l'âme de l'opérateur*

    komt neer op *Verdrängung* eigen waarheid=verdeeldheid (*comme cause*)
    – en dus terugkeer van het verdrongene
    > magie = hysterie

- weten verborgen *dissimulé*
  - savoir over verhouding S1 (sjamaan) en S2 (natuur
  - *dissimulé* (> initiatie!)
    - in *tradition opératoire*
    - in acte sjamaan

HET SUBJECT VAN DE MONOTHEÏSTISCHE RELIGIE
CHRISTELIJKE LAATSTE OORDEEL

tradition Juive = Joods/Christen/Islam > Lacan hier toch vooral katholicisme

- waarheid = Apocalyps (Openbaring/Onthulling) en Laatste Oordeel door Jezus op einde tijden
  waarheid = finale oorzaak van al wat mens moet doen en laten (het reële van de mens???)
  - waarheid als finale oorzaak = revelatie door God
    - Openbaring door God zelf van De Waarheid (Openwaring)
      laatste boek van de Bijbel = revelatie door Christus aan een zekere Johannes
      - waarheid = mens door God geschapen > moet uiteindelijk naar God terug
      - waarheid slechts volledig geopenbaard tijdens het Laatste Oordeel
        vérité renvoyée à des fins eschatologiques
    - het Laatste Oordeel is de oorzaak van al wat mens doet, moet doen
  - komt neer op *Verneinung* eigen waarheid (als *cause*) door subject van monotheïstische religie
    Verneinung altijd binnen overdracht ("U zal denken dat … maar …") = onder overdracht op God > religie = dwangneurose
    2 x *Verneinung* eigen waarheid
    - Geloof in Openbaring=*Révélation*
      - God openbaart zelf dat Hij de waarheid is
      - subject ontkent (Verneinung) eigen waarheid (comme cause)
        subject ontkent dat het zelf tot de waarheid kan komen (*sujet dénie ce qui le fonde à s'y tenir pour partie prenante > coupe son accès à la vérité)*
        waarheid krijgt statut de culpabilité (altijd tekort schieten tov waarheid)
    - praktijk van offer (object)
      - subject legt oorzaak eigen verlangen bij God (*remet à Dieu la cause de son désir*)
      - subject vangt verondersteld verlangen van God (*demande soumise au désir supposé d'un Dieu qu'il faut dès lors séduire*)

- *savoir* gewantrouwd
  goddelijke waarheid in oppositie met menselijk weten
  cf. kerkvaders *méfiance à l'endroit du savoir* > zelfs paradox: hoe rationeler kerkvader hoe groter achterdocht tov weten
  méfiance à l'endroit du savoir d'autant plus sensible dans les Pères de l'Église, qu'ils se démontrent plus dominants en matière de raison 872

HET SUBJECT VAN DE MODERNE WETENSCHAP
GEBASEERD OP DESCARTES' *COGITO*

het subject van de moderne wetenschap

- waarheid = hypothese die schrijfbaar (*écriture)* is in een (mathematische) formule
  waarheid = formele oorzaak van onze manipulatie van het reële
  - waarheid als formele oorzaak = *écriture* in formules
    - formule introduceert nieuwe 'waarheid' (waarheidje) …
      … waarvan verondersteld wordt dat die al als dusdanig in het reële geschreven is
      natuurwet = *qq chose est écrit in* natuur, zelfs in mathematische termen (Galilei)
    - formule is oorzaak van mogelijke manipulatie van R (<> réponse du R bij magie)
      hoe meer een formule toelaat om het R te manipuleren, hoe 'waarder' ze is
      cf. Kuhns puzzeloplossend vermogen
  - komt neer op *Verwerfung* eigen waarheid (*comme cause*) door wetenschapper 874
    science ne veut rien savoir de la vérité comme cause 874
    la vérité comme cause est voilée dans la science 869
    Verwerfung – en dus wilde verschijning in het Reële van het verworpene
    > science = psychose
    - individueel = engagement wetenschapper
      cf. zgn objectiviteit
      subject situeert zichzelf als *corrélat antinomique de la science* 861, 871
      eigen subjectiviteit in oppositie met zgn objectiviteit
      <> magie: *recoupement*=overlapping *sujet* en *support corporel* = maakt deel uit van natuur
      - *science oublie les peripeties dont elle est née* cf. prioriteitsstrijdjes
      - *science oublie les drames subjectifs des savants que coûte chaque crise*

      victimes dont rien le destin s'inscrit pas dans le mythe de l'Œdipe 870 = psychotici
    - institutioneel = wetenschap als socioculturee fenomeen
      cf. streeft naar *clôture=closure Gestalt*
      Gestalt via PA als wetenschap? *paranoia réussie!!*
      wat door wetenschap verworpen werd verschijnt via de zgn wetenschappelijke PA in het R en dient zich aan als complement dat het gat in de wetenschap kan dichten ??

- savoir geaccumuleerd
  - weten aan het werk zettten, doen functioneren
    savoir mis en exercice 869-870
  - cumulatief opbouw weten = beetje bij beetje

hoe fundeert Descartes dit sujet de la science?
Sém XI en Sém XII > basis voor Science et vérité in Sém XIII

1. doel Descartes = uit chaos van bestaande *savoirs* geraken
   - probleem
     - hoop weten geproduceerd vanuit religie
       - eerst Kerkvaders > later Jezuïeten
       - weten gebonden aan religieuze aan het einde de tijden te openbare waarheid als *cause finale*
     - probleem:
       hoe al dat weten gebruiken hier op aarde
   - doel
     - niet *vérité* – die is er al, geopenbaard, en mag niet in vraag gesteld
     - wel *certitude* als basis voor acties en levenswandel
       voir clair en mes actions + marcher avec assurance en cette vie (<> larvatus prodeo)
2. wat doet Descartes met al dat aan religieuze waarheid gebonden weten? methodische twijfel!
   - geen filosofische weerlegging van dat weten via argumenten (*refutatio*)
   - geen ethiek van scepticisme tov dat weten
     = "we kunnen niets weten, we kunnen waarheid niet kennen"
   - maar *doute méthodique* tov dat weten = *doute comme énonciation*
     twijfelt aan alle bestaande aan religieuze te openbaren waarheid gebonden weten
     = *rejet de tout savoir antérieur*
     - religieuze boekenwijsheid
     - ervaringsweten van de reizen
     - sensorisch weten via eigen zintuigen

3. resultaat Descartes' methodische twijfel?
   sujet de la science met verdeeldheid weten//waarheid
   - Descartes reduceert zichzelf tot punt van acte de *penser*=denken
     > basis van *certitude*=zekerheid
     - *doute méthodique* loopt uit op ik kan niet betwijfelen dat ik twijfel = onbetwijfelbare twijfel
     - dat punt van onbetwijfelbare twijfel, dat punt van *certitude*=zekerheid is wat Descartes *penser* noemt
   - dat punt van penser vormt echter niet de basis van een zijn
     je pense vormt geen echte fundering van *je suis*
     - *je pense* vormt zelfs de kiem van verdeeldheid van het 'ik'
       - 'ik ben' volgt niet noodzakelijk uit 'ik denk' = geen 'ik' als essentie
       - maar 'ik denk' leidt tot *Entzweiung*=onenigheid of *Spaltung*=splijting van 'ik ben'
         cf. 'ik ben' op 2 niveau's
         - 'ik ben' = *être*
           klassieke "ik denk dus ik ben"
         - 'ik ben' = *sens*
           Lacans "Ik denk: "dus ik ben"" > Ik ben degene die denkt: "dus ik ben"
     - *je pense* leidt ook tot een *Spaltung* waarheid//weten
       - enerzijds gereveleerde goddelijke waarheid
         - niet gebaseerd op een moeizaam verworven menselijk weten
         - wel gebaseerd op genot van God
           - God kan mens niet willen bedriegen
           - God garandeert *vérités éternelles* cf. waarheid als cause finale
             waarheid = wat God behaagt (genot van de Ander)

         dus niet: weten > waarheid
       - anderzijds cumulatief menselijk weten
         cumulatief weten van mens
         - niet gebaseerd op gereveleerde goddelijke waarheid
         - wel gebaseerd op eigen voorlopige 'waarheidjes''
           - voorlopige 'waarheidje' = in formule=*écriture* gegoten hypothese
             cf. waarheid als *cause formelle*
           - … die wetenschap probeert te falsifiëren of verwerpen
             dat leidt eventueel tot nieuw stuk weten

         dus wel: waarheid > weten

HET SUBJECT VAN DE PSYCHOANALYSE
FREUDS SUBJECT VAN HET *UNBEWUSSTE*

Freuds subject van het Ubw is gebaseerd op Descartes' subject van de wetenschap
Freud opereert in de praktijk met het op Descartes gebaseerde *sujet de la science*

le sujet sur quoi nous opérons ne peut être que le sujet de la science 855/858/862/863
legt Lacan uit in Sém XI en Sém XII > basis voor "Science et vérité" in Sém XIII
1ste Lacan keert terug tot Freud die terugkeert tot Descartes

- Freud vindt Descartes' subject terug in zijn analyse van Ubw formaties
  paradigma droomduiding
  - Freud vertrekt van manifeste droomteks
    - onzekerheid droomtekst > typisch gezegd: "ik twijfel"
      cf. VA: "ik twijfel of het er nu 3 of 4 waren … ik denk 4"
    - "ik twijfel" aan de droomtekst maakt deel uit van de droomtekst
      als soort *colofon* = gegevens ivm uitgegeven tekst Sém XI 45
  - juist vanuit "ik twijfel" in de manifeste tekst legt Freud in de latente *Gedanken*=gedachten met *Gewissheit*=zekerheid de vinger op het subject van het UB
    - VA: "ik twijfel of het er nu 3 of 4 waren … ik denk 4"
      > interpretatie Freud: "zeker 3! 3 heeft Ubw betekenis, is *Ubw Gedanke*
    - waar je het meeste aan twijfelt is het zekerste
      cf. Descartes: als ik twijfel, ben ik zeker dat er een *pensée* is

- *Freud appelle le sujet de la science à rentrer chez soi dans l'Ubw*

- *Freud appelle le sujet de la science à rentrer chez soi dans l'Ubw*
  - sujet teruggevoerd naar thuis in Ubw = pensée is Ubw
    Freuds "wo Es war soll Ich werden" = Lacans L-schema
    - Es = drift of genot
    - Ich = sujet de l'Ubw (en dus niet het Ego!)
      Ubw Gedanken of réseau de Signifiants (als ça se recoupe toujours de la même façon (Wiederkehr/automaton), kan je zeker zijn dat er een réseau S is)
      = thuis van gedeeld subject
  - dat impliceert een radicale *Entzweiung=écartèlement tussen penser//être*
    - *là où je pense (Ubw Gedanke), je ne suis pas = je pense > je ne suis pas*
      je pense = Ubw Gedanke
      denken waarvan subject niet weet dat het die denkt
    - *là où je suis (= jouissance/drift), je ne pense pas = je suis > je ne pense pas*
      je suis = Trieb/Jouissance
      subject als *être*=zijn – dat eigenlijk een *manque à être* is

    welke vormen neemt division sujet de la science bij Freud aan?
    Spaltung sujet tussen fetisj object (= fallus) en fobische betekenaar (= NdP) 877
    tov Reële van geslachtsverschil (later Reële van onmogelijke seksuele verhouding)
    - *manque pénis mère = gouffre*
    - *division sujet*
      - fobie = *pas-de-savoir*
        - *se remparder contre ce gouffre* via waarschuwingstekens van de fobie
        - weten gebaseerd op twijfel
          - soort *doute méthodique = pas-hésitation*
            overal fobische betekenaar zien verschijnen
          - resultaat = *pas-de-savoir*
            fobie = weten ivm wereld = wereld kennen, via fobische betekenaar
      - fetisj = *point de vérité*
        - 2 tijden
          - *recouvrir ce gouffre via cette surface …*
          - *… où il érigera le fétiche = maintenir l'existence du pénis, quoique déplacée*
        - functie
          gnomon=zonnewijzer *qui indexe à toute heure le point de vérité* = zekerheid
          point de vérité altijd op elk moment beschikbaar, kan uit de kast gehaald worden

Freuds subject van het Ubw = responsabilisering van Descartes' subject van de wetenschap

<u>vooraf: drie soorten materiële oorzaak</u>

vanaf Sém XI > ook in Sém XIII (en "Science et vérité) (maar nog niet zo expliciet)
introductie object a als materialiteit van het genot

la fonction que j'accorde au langage me semble compatible avec un matérialisme historique qui laisse là un vide. Peut-être la théorie de l'objet a y trouvera-t-elle sa place aussi bien 875-876

- op het voorplan:
  <u>de waarheid in verhouding tot de betekenaar – op 2 manieren:</u>
  - betekenaarsarticulatie als materiële oorzaak van waarheid
    > 4 Ubw formaties = droom/witz/lapsus/symptoom)
  - waarheid als materiële oorzaak van betekenaarsarticulatie
    > 4 discours = meester/universitair/hysterie/analyticus

- maar tussendoor duikt ook op:
  <u>het verloren genot van het object a als materiële oorzaak cf. *objet-cause du désir*</u>
  - *objet qui foire* = eronder uit muizen > 4 gedaanten
    - anale object = feces, onder de vorm van schijterij
    - orale object = borst, die de mist ingaat (wolkje melk)
    - scopisch object = blik, qui *me regarde sans me regarder* SémXIII Velasquez' "Las Meninas"
    - invocatief object = stem, die wegsterft
  - object (a) integreert *vérité comme cause* én *savoir comme sujet* (Ubw)
    théorie de l'objet (a) est nécessaire à l'intégration de la fonction, au regard du savoir et du sujet, de la vérité comme cause 876

Bejahung=assumer van 2 waarheden

- de door de betekenaar 'veroorzaakte' waarheid
- de waarheid als materiële oorzaak van het discours

(en op die manier ook: *assumer* van het genot van object (a) als materiële oorzaak)

mijn stelling ivm inzet van "Science et Vérité"

- psychoanalyse leidt tot *Bejahung=assumer* van de waarheid
  - ja zeggen tegen de waarheid
  - de waarheid op zich nemen, de waarheid voor zijn rekening nemen
  - de waarheid bewust accepteren of aanvaarden, zich verantwoordelijk voelen
  - zich vereenzelvigen met de waarheid
- op 2 fronten, op 2 momenten, op 2 manieren:
  - bij begin analyse, om analyse te kunnen beginnen = analysant worden
    op zich nemen van waarheid Ubw formaties als effect van materialiteit van betekenaar
  - om analyse te kunnen beëindigen = analysant worden
    op zich nemen van *vérité* als materiële oorzaak van het analytisch discours

- <u>om analyse te kunnen beginnen = om analysant te kunnen worden</u>
  <u>op zich nemen van de door de materialiteit van betekenaar veroorzaakte waarheid Ubw formaties</u>
  - het is niet omdat waarheid (van Ubw formaties en symptomen) effect is van betekenaar dat het niet uw waarheid is
    - *de notre position de sujet, nous sommes toujours responsables* 858
    - *assumer ma propre causalité = wo es war soll Ich werden* 865
  - duidelijk bij Freud
    - bv manier waarop Freud droom interpreteert
      - cf. "Zwei Formulierungen" (1911)
        na dood vader droomt man herhaaldelijk
        - vader leeft weer en spreekt met mij
        - heel pijnlijk=*schmerzlich* dat vader al gestorven is doch dat niet weet
      - Freuds interpretatie
        2 inlassingen moeten subject brengen tot het op zich nemen van verantwoordelijkeid voor de waarheid van de eigen verdeeldheid
        - vader is al gestorven … *nach meinem Wunsch*
        - doch hij weet niet dat hij gestorven is … *infolge meines Wunsches*
    - bv. schuldgevoel altijd terecht (maar wel verschoven)

    cf. JAM consequentialistische ethiek = lapsus > ik het het gewild

- <u>om analyse te kunnen beëindigen = om analyticus te kunnen worden</u>
  <u>op zich nemen van de waarheid als materiële oorzaak van het analytisch discours</u>
  La vérité comme cause, allez-vous, psychanalystes, refuser d'en assumer la question quand c'est de là que s'est levée votre carrière?? 869
  - wat is de waarheid die in het analytisch discours op de plaats van de oorzaak staat?
    welke waarheid is de oorzaak van het psychoanalytisch discours?
    het weten – het weten als waarheid = *sujet supposé savoir*
  - ik: *de notre position de sujet supposé savoir nous sommes toujours responsables*
    analyticus neemt verantwoordelijkheid op zich om, als *sujet supposé savoir*, het weten met de waarheid te doen samenvallen en zo het psychoanalytisch discours te veroorzaken
  - niet evident voor die analyticus – vanuit eigen analyse
    - sujet supposé savoir op einde van eigen analyse vervallen, en objet (a) geworden
    - desalniettemin moet de analyticus de verantwoordelijkheid op zich nemen om zich die bedrieglijke positie van sujet supposé savoir bij het begin van elke analyse te laten welgevallen – als oorzaak van het analytisch discours
      Sujet supposé savoir voor ander spelen alhoewel de eigen ervaring (van het einde van de eigen analyse) analyticus geleerd heeft dat dit sujet supposé savoir een vorm van oplichterij is en uiteindelijk tot object (a) gereduceerd wordt
      Verleugnung Sém XV = *acte analytique*
      weten dat … en toch doen alsof men niet weet

psychoanalyse is geen science

psychoanalyse is gebaseerd op het door Descartes geïnaugureerde sujet de la science
maar doet daar iets anders mee dan de moderne wetenschap

- psychoanalyse als science?
  originalité dans la science …875
- psychanalyse is geen science!
  en tant que sujets de la science psychanalytique, c'est à la sollicitation de chacun de ces modes de la relation à la vérité comme cause que vous avez à resister: entendez magie, religion, voire science 876
  want ook psychoanalyse suture le sujet bij communication savoir sous forme logique (Lacan!!) 877